

מיכתבים

אורי אבנרי מספר על הפגישה ההיסטורית בין רענן לוריא ואלישע גת בקפה כסית בתל-אביב, ואומר שהם ציירו איש את רעהו אחרי 30 שנה. אם כן — היכן הציורים? **יצחק פרי**, רעננה ראה גולפוט.

חזרה אל המקורות

על תגובה אפשרית של מעשנים במיקרה של מחסור בסיגריות. בימים אלה, שאנחנו מעשני הסיגריות השפוטים, נכנסים מדי פעם לחדרות שמא חס וחלילה ייפסק ייצור הסיגריות ואנחנו ניהנק מחוסר עשן, החלטתי לחזור למקורות. ואם כי החפיסה התורנית של סיגריות עדיין עושה לי את היום, התחלתי לפמפם מדי פעם מיקטרט, בכחינת מה שבטוח, בטוח. ואגב, אני גם בחברה טובה. לא רק אלברט איינשטיין הגדול עישן כומוני מיקטרט, אלא גם לך (סולידאריות) ואלנסה הפולני עושה זאת, שלא לדבר על נשות החברה הגבוהה באירופה ואמריקה, שעשו זאת בשנות ה-20 הנוהרות. והחזרות עתה להרגל זה. **צבי גרנץ**, רמת-גן

כל אחד והשיר שלו

עוד על חופשה-הבעה מעל עמודי העולם הזה (מיכתבים), העולם הזה (5.11.86). הקוראה דרורי לא גילתה את אמריקה. לא רק

גת, 1986 (צייר: לוריא) — לזכר שנות ה-50

בעניין האחיות יש דיעות שונות בין עורכי העולם הזה (אורי אבנרי בעד, ד"ר יולי נודלמן נגד), אלא אפילו בעניין נכבד יותר לרבים, כמו טיב הזמר הישראלי. אורי אבנרי סבור ("זימן אישי", העולם הזה 15.10.86) כי השירים הישראליים לא כליכך שווים ודניאלה שמי במיכתב גלוי לעורך העיתון, במדרורה (גם זה וגם זה", העולם הזה 22.10.86) סבורה ההיפך. ואני גם מסכימה איתה בחלט. **רבקה שינמן**, תל-אביב

חמש חמש

קוראי העולם הזה יכולים תמיד למצוא בעיתון זויות-ראייה מעניינות. כך, למשל, פורסמו בגליון העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה ושתי הערות-שוליים פוקד-חות'עניינים:

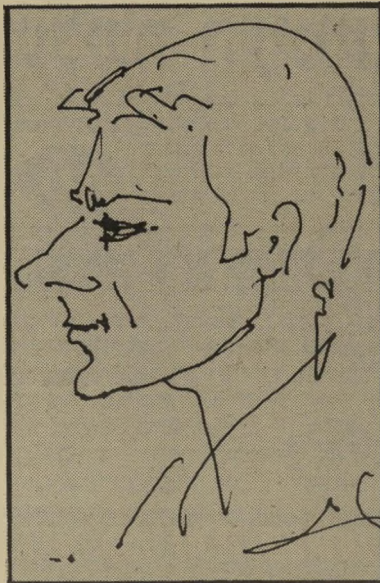
- **מיסטר אהרן**, התכם האגדי, המ שיד בשלו והוכיר לכולם, כי: "החכם עיניו בראשו, אבל לא רואה כלום בלי מישקפיים"
- **זר'תי** במדרורה, מיכתבים לרזתי ביקשה לתת הגדרה חדשה למושג רפואה סוציאליט וכך היא הגדירה אותה: רפואה סוציאליט — כאשר נשים מתכנסות בצוותא ומספרות על הניתוחים שזן עברו"

הצד השני של המטבע

על יחסם של חברים אל חשוד באונס (מה הם אומרים", העולם הזה 5.11.86). חברים — חברים, וזה אולי יפה מאוד שחיים וחנה האלמוניים מוכנים לעמוד לצידו של חסרם החשוד באונס ולחפש הסברים למעשיו (אולי חלה. עם חולים לא עושים חשבונות!), אבל, כזכור, למחלת האונס יש שני צדדים: האנס (החולה?) והנאנסת. והאמינו לי, בתור אחת שחווה את החוויה הזאת, לא איכפת לי שזאת תוצאה של מחלה ואין לי רחמים אל אחד כזה, בדיוק כמו שלא היו לי רחמים אל זה שאימלל אותי במעשה אונס וקיבל על כך את המאסר הממושך, שהגיע לו. **חנה**, ראשון-לציון

חגיגה ללא חמצן

על הסכנות בחוק נגד הפלות. אני מלאת התפעלות על כתבתו של הד"ר יולי

לוריא, 1986 (צייר: גת) — בשנות ה-80

נודלמן, "אנאטומיה של רשלנות רפואית" (העו"לם הזה 17.9.86) ועל האומץ אשר גילה בכתבה זאת, על כן מצאתי לנכון להתייחס לנושא רפואי אף הוא:

קראתי שיש כוונה לבטל את אפשרות ההפלות הרבות המתבצעות היום בארץ ולמסור את היילודים לאימוץ. לכאורה, אין דבר קל מזה. מחוקקים חוק שאין לבצע הפלה, פרט למיקרה שיש חשד כי הולד בעל פגם. אך במיקרה זה התחיל חגיגה אמיתית: הניתוחים ימשיכו להתבצע במחתרת, בבית הרופא, ללא בלוי-חמצן, ללא צוות מסייע הולם, ללא בית-מירקחת — והם יסכנו גם את חיי האם. מסיבות אישיות, אני חותמת **קוראה**, כפר סבא

רגע של עברית

על השימוש במילה הנכונה (העולם הזה 5.11.86). השתלה, משתיל, שתול — צורות אלה מופיעות בגליון אחד של העולם הזה. ותמוה: אם שתול נכון ותקין ב"סיפורו של סוכן שתול", על רך הכתוב-והיה כעץ שתול על פלגי מים", הריהו גם נכון ותקין ככבר ולב שתול; ואם שתול, הרי פועל פעולה זו הוא שותל ולא משתיל, שפירושו מתפשט ומסתעף ומשתרש; ואם שותל, הרי הפעולה היא שתילה (ולא השתלה). ואכן, בכל שתילה יש עקירת שתול ממקום אחר — מעשיירדיו ממש של כירורג שותל-איברים, העוקר מאחד ונוטע באחר.

ואם כן, האדם הוא בעל איבר שתול (ולא מושתל). **פרופסור יעקב בהט**, חיפה

● הקורא בהט היה בעבר ראש החוג לספרות עברית באוניברסיטת חיפה.

לוריא מול גת

על מגישת שני העורכים הראשיים של העולם הזה בשנות ה-50 (קורא יקר", העולם הזה 12.11.86).

קורא יקר,

שלם ויתן למותקף את זכות-התגובה, לפחות לגבי העובדות המוצגות על ידכם לא פעם באורח חודדי ומגמת. ד"ר רם ישי, י"ד ההסתדרות הרפואית ביש ראל.

רפואה חמסנית

עד כאן מיכתבו של י"ד ההסתדרות הרפואית. יש להעיר על כך כמה הערות. ראשית, מדורו של הד"ר יולי נודלמן, בלי הרדמה, הוא בעל חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה, הוא שובר את קשרה-השתקה סביב הרפואה בארץ. בשמה של אתיקה מיקצועית מסולפת, סירבו רופאים ישראליים במשך עשרות בשנים למתוח ביקורת על רופאים אחרים ולחשוף פרשות של כישלונות, רשלנות פרשעת ואף שחיתות גלויה. המיקרים החמורים ביותר שוטאטו מתחת לשטיח רפואי. על כן מגיעה תורה ציבורית לד"ר נודלמן, על שהעז לשבור את הקשר הזה, שגרם להצטברות של שחיתות במשך דור שלם.

העיתונות מלאה תפקיד חשוב ביצירת מצב מחפיר זה. כתבים לענייני-רפואה שיתפו פעולה עם הרופאים ועזרו להם להסתיר עוולות ופרשות שחיתות. מה שנים רבות לא פורסמו אלא דיכרי שבה והלה על הרופאים ועל הרפואה, וכך נוצרה האשליה המסוכנת שהכל שפיר בשטח הזה, וכי הרפואה הישראלית צועדת בראש הרפואה בעולם.

אני שמח כי סוגי-סוף ממלא העולם הזה בשטח זה את תפקידו החלוצי: לקרוע את מסך השקרים המוסכמים ולחשוף את המצב לאמיתו. שנית, הד"ר נודלמן מתרכז, כמוכן, בצדדים השליליים. ברור לו, כשם שברור לכולנו, כי יש בארץ הרבה רופאים מסורים, צנועים, העושים את עבודתם הקדושה מתוך אידאליזם טהור, והמתעבים בסתר ליכס את תאוות-הכבצע וקלות-הדעת של רופאים מסויימים. אם הד"ר נודלמן אינו מרכה לכתוב עליהם, הרי זה מפני שאין צורך בכך: על כך נכתב בעיתונות הרבה. כשטח המוצמצם שאנו יכולים להעמיד לרשותנו, כותב נודלמן על טעונו תיקון, על ההידרדרות של הרפואה ועל גידוליה-פרא בשטח הרפואה. גידוליה-פרא אלה אינם עוד חריגים בשוליים, הם צומחים במרכז, בחסות המימסד הפוליטי והרפואי.

אין אנו באים בשום פנים להטיל אשמה קולקטיבית, ולומר כי "כולם מושחתים", וכולם אשמים". בהחלט לא, כל אחד מאיתנו מכיר רופאים מצויינים, עדיי-נפש וטהורי-כפיים. אילו בא הד"ר ישי להגן רק על רופאים אלה, הייתי מסכים עימו ככל ליבי. אך למרבה הצער אין ישי מגנה את המצב הקיים, והמוסד שהוא מייצג לא מילא את חובתו — לפי תפיסתנו — כדי לטהר את המדינה מן הרפואה השחורה, החמסנית והפסולה, הפושטת בארץ מזה שנים רבות באין מפריע.

אנחנו ממלאים את תפקידנו הציבורי. הכרונו מילחמה על השחיתות ברפואה, ואנו נוהגים גיבוי מלא לד"ר נודלמן במערכת הברוכה שהוא פתח בה. דווקא השבוע ברור יותר מתמיד עד כמה שהדבר חיוני (ראה עמודים 10-11).

מ.א.א.א.

השבוע קיבלתי מיכתב מידי יו"ד ההסתדרות הרפואית. הוא מהווה את התגובה הרישמית הראשונה על מדורו של הד"ר יולי נודלמן בעולם הזה, המסעיר מזה כמה חודשים את הקהילה הרפואית בארץ, ובמיקר את ראשי המימסד הרפואי. **הנה המיכתב במלואו:** מר אבנרי הנכבד,

כדי למנוע פרשנות לא-נאותה, אני פותח את מיכתבי זה, בהצהרה חרישמית, שאנו מכבדים את חופש-הביטוי והביקורת, ויתרה מזו — אנו לעיתים שותפים לביקורת זו. על כן ברור שאין בפנייתנו זו מושם כוונה לפעול למניעת פירסום המדור, "בלי הרדמה", המופיע כרציפות בשובר עונכם.

אין באמור לעיל כדי להביע הסכמה עם העובדות המופיעות בכתבות האמורות, אשר לא במעט אינן ברורות, אלא לקוטות מהעיתונות היומית, מבלי שניתנת למותקף זכות-התגובה. שיבוש העובדות הוא מעניינים של המותקפים, אך אלף — כעורך שכוונת האמון על שמירת כלי הצדק הטיבעי — ראינו צורך לפנות באותן נקודות החודרות מביקורת, הבעת-דיעה או הערכה, ויש בהן מושם הוצאת לשון הרע על ציבור שלם.

אדגים רבריי בשתי דוגמות: האחת לקוחה מרשימתכם, קישקושים רפואיים" (העולם הזה 8.10.86). השניה, "אנאטומיה של רשלנות רפואית" (העולם הזה 17.9.86).

להלן ציטוט מתוך "קישקושים רפואיים": "כאשר חולה במחלקה מת, מידי נסגרות דלתות חדרו של מנהל-המחלקה או סגנו, והצוות הבכיר של המחלקה, מתיישב" על גליון החולה. מכניסים שינויים, תיקונים בכל עמודי-מהלך-הטיפול, כדי להראות שהטיפול היה נכון, האבי חנות היו כומן, הבריקות עשו כהלכה. מפעם לפעם מומנים בחדר רופא צעיר, שהשתתף בכתבת גליון החולה, ומכתיבים לו את השינויים שעליו להכניס בכתבתו".

האומנם כן נוהגים כל מנהלי-המחלקות והעוזרים בכיכר במדינת-ישראל, והם זייפנים, או שמא יש צדיק אחד בסדרום? ולהלן ציטוט מתוך "אנאטומיה של רשלנות רפואית":

במיקרים של חשד לרשלנות, הרופאים אינם מעוניינים בגילוי האמת, ומנסים תמיד לטשטש את מהלך הטיפול. לא פעם הם מרחיקים-לכת עד כדי הכנסת שינויים בריענב ברישומי רחוזי-הטיפול, סילוק תוצאות של בדיקות מעבדה זיופים".

ושבו, האומנם כל הרופאים מעוניינים בהסתרת האמת, או שמא בכל זאת ישנם רופאים שהם ישרים והגונים?

אלו הן שתי דוגמות בלבד מתוך אלה שדליתי מהרשימות, שבינן לבין ביקורת הדרך רחוקה. אין לי ספק כי בעיתונאי אשר רכש — מבלי שיש לב אם מסכימים לריעותיו או אם לא — עמדה כשרה בעברת העיתונות, הלווחם ללא חת נגד עוולות חברתיות, הנך עשוי להתקומם מהכללות כאלו, ובטוחני כי אינך יכול להשלים עימנו. אין לי גם ספק, כי תסכים עימנו שבפירסום כזה יש מושם עבירה על חוק איסור לשון הרע, כאשר הוא מכוון ומשפיל ציבור שלם, אשר הדרך להגן עליו מוכרת היטב בסעיף 4 לחוק.

אבהיר מייד — ומבלי לזותר על זכות זו — כי בשלב זה אין לנו כל כוונה להפעיל את החוק, כאשר אנו בוטחים בכם כי בעתיד תרעו להקפיד על אבחנה בין עוברות לבין ביקורת והבעת דיעה, וכן תראגו לפירסום הוגן, שלא ישמץ ציבור